

КАЗКА ЯК ЕПІЧНИЙ ЖАНР

Програма факультативного курсу для учнів 5 класу загальноосвітніх навчальних закладів

*Схвалено для використання в загальноосвітніх навчальних закладах
(лист Інституту інноваційних технологій і змісту освіти МОНУ
від 20.03.2015 №14.1/12-121-Г)*

Автори:

Є.Д.Квітень, завідувач науково-методичним центром суспільно-гуманітарних дисциплін Інституту післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області;

А.В.Ткач, методист міського методичного центру закладів освіти управління освіти Чернівецької міської ради

Рецензенти:

М.В.Білогорка, кандидат філологічних наук, доцент кафедри методики викладання суспільно-гуманітарних дисциплін Інституту післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області;

О.Г.Фісюк, заступник директора з науково-методичної роботи Чернівецької гімназії №1 ім.Тараса Шевченка, вчитель-методист, заслужений учитель України

Пояснювальна записка

Важливим завданням сучасної школи є створення оптимальних умов для всебічного розвитку особистості, виховання громадянина-патріота. Важливим чинником для реалізації цього завдання є українська література, найпоширеніший і найдоступніший вид мистецтва. Адже ознайомлення з цариною народних традицій, фольклорних жанрів, національною літературою в сучасній школі формує уявлення учнівської особистості про шлях духовно-культурного розвитку рідного народу, особливості його ментальності, самобутність української культури. «Засобами мистецтва слова, — зазначається в чинній програмі з української літератури, — саме література допомагає формувати, збагачувати внутрішній світ дитини, позитивно впливати на її свідомість і підсвідомість, спрямовувати морально-етичний потенціал, розвивати інтелект, творчі здібності, естетичний смак».

Неабияку роль у цьому процесі відіграє казка. Це цілий світ, у якому дитина живе, змагається, протиставляє злу свою добру волю. Слово

знаходить у казці реальну форму вираження духовних сил дитини, як у грі — рух, у музиці — мелодія. Будь-яка казка викликає активну роботу дитячої думки, організовує пам'ять та уяву, виховує творчі здібності, художній смак, формує зв'язне мовлення, допомагає дітям уточнити уявлення про навколишнє середовище, навчає, виховує, вчить, попереджає, спонукає до діяльності. Вона створює умови для внутрішньої потреби дитини у неперервному вдосконаленні й реалізації своїх можливостей. Особлива мова казок несе в собі багатий світ почуттів, переживань, настроїв, думок людини, відображає моральні ідеали, народну мудрість і є духовною пам'яттю культури нашого народу. Виховання засобами казки впливає на становлення внутрішнього світу особистості.

Читаючи дітям текст, їх навчають слухати й розуміти усне мовлення; фіксувати початок та кінець оповіді; усвідомлювати елементи фактичного змісту (*хто, де, коли, як*), логічні зв'язки між ними; уявляти те, про що йдеться у творі, який прослуховується; співпереживати з дійовими особами. У дітей формують елементарні аналітико-синтетичні вміння в роботі над текстом, реченням, словом, звуками мовлення.

Казка, вводячи школяра у світ фантазії, пробуджує його до активної діяльності: спочатку до співтворчості, а потім до творчості. Ознайомлюючись із чужими казками і створюючи свої, дитина прилучається до мистецтва, переживає радість, почуття творця, а це дуже цінне в мовленнєвому розвитку. При вмілому керівництві роботи над казкою не лише активізуються емоції, мислення школярів, а й виникає бажання самостійно творити.

Отже розробка програми факультативного курсу «*Казка як епічний жанр*» для учнів 5 класу навчальних закладів різних типів (загальноосвітніх та спеціалізованих шкіл, гімназій, ліцеїв) є актуальною і методично обґрунтованою.

Основна мета факультативного курсу – поглибити цілісні знання учнів про особливості народної та літературної казки, їх ознаки, види, тематику, дійових осіб, про специфіку кожної групи казок; формувати навички виразного читання казки, в т.ч. за ролями; сприяти всебічному

розвитку, духовному збагаченню, самореалізації особистості в сучасному світі; розвивати читацькі компетенції школярів.

Основні завдання курсу:

- ✓ прищеплення любові до художньої літератури, зацікавлення учнів казкою як явищем мистецтва слова;
- ✓ розвиток позитивного емоційно-ціннісного ставлення до вітчизняної культури ;
- ✓ підвищення загальної освіченості учнів знаннями з теорії літератури, зокрема про казку як літературний жанр;
- ✓ формування навичок повноцінно сприймати казку, осмислювати її, міркувати над її психологією, співвідносити почутий текст казки з власним уявленнями і цінностями;
- ✓ сприяння розвитку естетичного смаку, творчого мислення, уяви для сприйняття та оцінки твору;
- ✓ забезпечення розвитку творчих і комунікативних здібностей учнів, написання авторських казок, допомога учням в самореалізації як творчим особистостям;
- ✓ розвиток високих моральних цінностей людини, втілених у казках;
- ✓ виховання почуття власної гідності, здатної до саморозвитку, самоутвердження; почуття відповідальності за збереження української національної спадщини;
- ✓ формування національно свідомих громадян своєї держави.

Крім детального вивчення основних теоретичних понять про казку як літературний жанр, програмою передбачено текстуальне вивчення народних та літературних казок, які мають високий виховний потенціал, є глибоко моральним і повчальними, виразне їх читання та проведення практичних занять — створення казок, найцікавіших для дітей вид творчості.

Факультативний курс розраховано на викладання у 5 класі протягом навчального року **(35 год, 1 заняття на тиждень).**

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ТА ВИМОГИ ДО ПІДГОТОВКИ УЧНІВ

К-с ть год	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учня
1	<p>Вступ. Загальний аналіз художньої прози: класифікація епічних творів. Особливості усної народної творчості. Зв'язки літератури і фольклору.</p> <p>Фольклорний епос (казки, перекази, легенди, народні байки, анекдоти, усмішки). Казка як жанр літературної творчості. Автори казок. Значення казок для становлення та розвитку багатьох жанрів художньої літератури</p>	<p>Знати і розуміти поняття «епос», «казка», їх характері особливості .</p> <p>Називати основні особливості усної народної творчості, взаємопереходи, у яких виявляються зв'язки літератури й фольклору.</p> <p>Давати визначення казки як жанру літературної творчості.</p> <p>Розрізняти казковий і неказковий епос.</p>
Народні казки (15 год)		
2	<p>Народна казка. Погляди на проблему виникнення українського народного казкового епосу. Його зв'язок з народною міфологією.</p> <p>Жанрове та сюжетно-тематичне розмаїття народних казок, їх загальна характеристика. Будова казки: традиційний зачин і кінцівка. Побутові реалії. Виклад художнього матеріалу: опис, розповідь, висловлювання персонажів. Формули звертання, простору і часу. Основні художні засоби: постійні епітети, тавтологія, гіпербола, суфікси зменшувально-пестливі та згрубілості. Найвідоміші збірки казок. Головні українські казкові мотиви, персонажі.</p> <p>Класифікація народного казкового епосу. Основні жанрово-тематичні групи казок, їх особливості.</p>	<p>Знати витоки народного казкового епосу, найвідоміші збірки українських народних казок.</p> <p>Розрізняти види казок, визначати їх тематику.</p> <p>Розпізнавати типи викладу художнього матеріалу.</p> <p>Називати складові казки, основні персонажі, знаходити в тексті казкові формули та художні засоби</p> <p>Вміти визначати жанр народної казки.</p>
4	Казки про тварин	

	<p>Найдавніший вид казок – казки про тварин. Особливості казок про тварин: відображення життєвих взаємин людей, чітко окреслена пізнавальна суть, введення малих фольклорних форм. Багатство художньої форми й стилю. Мотиви основних груп казок про тварин (тема війни між дикими та свійськими тваринами, твори про взаємини людини з тваринами тощо), напруженість сюжету. Дійові особи (тварини лісові й домашні), типологія образів (Лисичка-сестричка – хитра, Вовк-панібрат – нерозумний, Заєць - боягуз). Роль алегорії в казках цього виду.</p> <p>Розмежування жанрів казки про тварин та байки. Кумулятивні казки (твори для дітей, що розвивають логічне мислення, пам'ять, виховують моральні почуття тощо), їх різновиди (епічні та ланцюгові). Типи кумуляції.</p> <p>Казки «Звірі під пануванням Лева», «Про чарівну пташку».</p>	<p>Називати образну систему, характер художнього вимислу, тематику та ідейно-художні риси казок про тварин.</p> <p>Знати зміст українських казок про тварин.</p> <p>Вміти переказувати прочитане, характеризувати казкових героїв, висловлювати власні міркування про проблеми, порушені у творі, та співставляти їх із реальністю.</p> <p>Дискутувати про роль дружби в житті людини.</p> <p>Складати власні казки про тварин з дотриманнях її жанрових особливостей.</p>
4	<p>Фантастичні (чарівні) казки</p> <p>Художньо-образна та композиційна будова чарівних казок. Типові мотиви — боротьба зі Змієм, Коцієм, Бабою Ягою тощо, добування та використання чудодійних предметів (живої та мертвої води, чарівних яблук, меча-кладенця, чобіт-сороходів тощо).</p> <p>Вплив історичного розвитку суспільства на трансформацію жанру казки.</p> <p>Казки «Названий батько», «Кирило Кожум'яка».</p>	<p>Знати художньо-образну та композиційну будову чарівних казок.</p> <p>Називати тематику фантастичних казок та їх головних героїв.</p> <p>Вміти відтворювати зміст казок, коментувати основні ідеї, втілені в них, давати оцінку персонажам казки.</p> <p>Здійснювати порівняльну характеристику героїв казок, давати їм власну оцінку.</p> <p>Вміти прокоментувати родинні стосунки, порушені у творі.</p> <p>Складати власні фантастичні казки з дотриманнях її жанрових особливостей.</p>

4	<p>Соціально-побутові казки Соціально-побутові казки, їх особливості. Характер розв’язання конфлікту. Активність позитивного героя – визначальна риса казки. Сатирична спрямованість казок. Образи-персонажі (кмітливий солдат, мудра селянська дівчина, сварлива дружина та ін.; уособлені персонажі: Правда, Кривда, Горе, Щастя тощо). Типізація героїв. Роль дії для розкриття рис характеру персонажів (кмітливість, розум, мудрість тощо). Тематика соціально-побутових казок (тема подружнього життя, казки про дурнів, про суди та суддів, про чортів, про хазяїна та наймита). Побудова сюжетів на обігруванні типових рис негативних персонажів в комічній, фактично фантастичній ситуації.</p> <p>Казки «Кривенька качечка», «Як навчено ліниву невістку робити», «Не завше по правді і в суді судять», «Дванадцять дівок», «Хитрий хлопець».</p>	<p>Знати характерні ознаки соціально-побутових казок. Визначати тематику фантастичних казок. Називати і вміти відрізнити різні типи образів: позитивні й негативні. Відрізнити соціально-побутову казку від фантастичної. Знати зміст казок, вміти його передавати. Розпізнавати реальне й фантастичне в цих казках, визначати головну їх думку.</p> <p>Складати власні соціально-побутові казки з дотриманням її жанрових особливостей.</p>
1	<p>Анекдотична казка. Небилиця. Їх зв’язок з соціально-побутовими казками. Художні засоби та прийоми комізму.</p> <p>Своєрідність жанру народної притчі. Зв’язок з писемною (зокрема Біблійною) традицією.</p> <p>Зв’язок українського народного казкового епосу з іншими жанрами усної словесності. Історія збирання та дослідження народних казок.</p>	<p>Відрізнити анекдотичну казку від інших її видів. Знаходити в казці художні засоби та комічні прийоми. Знати характерні ознаки притчі та вміти відрізнити її від казки. Називати відомих дослідників та збирачів народних казок.</p>
2	<p>Специфіка читання казок. Відмінність між усним мовленням і виразним читанням. Засоби виразного читання: логічний наголос, пауза, інтонація, темп читання, мовленнєвий такт. Основні особливості виразного читання казок.</p>	<p>Називати основні засоби виразного читання. Знати особливості виразного читання казок. Вміти виразно читати казку.</p>
Літературні казки		

(15 год)		
1	Зв'язок народної казки з літературною: спільні та відмінні риси. Тематика літературних казок. Поетика жанру.	Називати спільні та відмінні риси народних та літературних казок.
3	А.Шиян. «Котигорошко». Коротка розповідь про письменника. Особливості побудови п'єси-казки. Зміст казки. Характеристика образу Котигорошка: зовнішність, вдача, героїчні вчинки, ставлення до рідних та друзів. <i>Теорія літератури.</i> Поглиблення поняття про п'єсу. Читання п'єси за ролями.	Знати основні ознаки драматичного твору. Вміти переказувати казку Визначати в творі фантастичне (казкових героїв, фантастичні події, чудодійні предмети). Характеризувати образи п'єси, знаходити в тексті відповідні цитати. Володіти навичками читання п'єси за ролями.
3	Валерій Шевчук. «Панна квітів». Короткі відомості про письменника. Зміст казки, її тема та висока ідейність. Фантастичне й реальне в казці. Добро творить добра людина – основна думка казки. Портрет Зеленоочки, її духовний світ у зв'язку зі світом природи. Майстерність у відтворенні настрою і почуттів героїні. Проблема існування зла на землі (образ Кріноса). Роль пейзажів у розгортанні сюжету. Мова казки.	Розповідати , про Зеленоочку та пригоди з нею. Визначати тему, ідею твору, позитивних і негативних її героїв. Визначати основні риси характеру дійових осіб. Аналізувати казково-фантастичні мотиви, художні засоби змалювання природи. Висловити власне розуміння тези «Доброго чоловіка хвалити не треба, бо його добі діла хвалять».
1	Микола Вінграновський. «Гусенятко». Коротко про письменника. Динамічний сюжет казки. Розповідь про химерний і дивовижний світ пташиного життя, схожого на людське. Радість і тривога, смуток і печаль гусячої родини. Гуска і гусак — люблячі батьки. Дружна родина, у якій поселилися любов і взаємоповага, почуття відповідальності.	Вміти виділяти в казці і пояснювати найбільш вражаючі фрагменти. Відтворювати в уяві основні події твору.
2	Юрій Збанацький. «Казка про братика та сестричку». Коротка розповідь про письменника. Зміст казки. Картини пташиного життя. Морально-етичні проблеми казки.	Виразно читати і коментувати уривки, які містять розкаюння Ілька. Аналізувати зміст творів, давати власну оцінку вчинкам героїв.

	<p>Характеристика образів Юлі та Ілька. Роль самовиховання у формуванні особистості.</p>	<p>Розвивати навички визначення основної ідеї твору. Висловлювати роздуми про проблему охорони пташок. Розуміти актуальність проблем твору для сучасного життя.</p>
2	<p>Михайло Слабошпицький. «Дерево на тротуарі». Короткі відомості про письменника. Зміст казки, її висока ідейність. Повчальний образ хлопчика, внутрішня гідність і любов до природи – риси характеру юнака. Казкова історія і сучасне життя.</p>	<p>Вдумливо читати твір, переказувати його зміст та виділяти головну думку. Характеризувати образи, аналізувати їх поведінку. Проводити паралелі з сучасним життям. Висловлювати власні думки про ставлення людини до навколишнього середовища Запропонувати власну версію подальшого розвитку подій.</p>
2	<p>Казки В.Сухомлинського. Цікаві фрагменти з життя письменника. Тематика казок. Виховний потенціал казок В.Сухомлинського. Казки про природу. «Щоб метелик не поколовся», «Фіалка і бджілка». Казки «Хризантема і Цибулина», «Яблуко в осінньому саду», Найгарніша мама», їх високоморальний зміст.</p>	<p>Виразно і усвідомлено читати твори, Визначати ідейну спрямованість казок. Вміти характеризувати героїв казок Сухомлинського. Висловлювати власні думки зображене. Аргументувати власні роздуми. Дискутувати про загальнолюдські моральні цінності.</p>
1	<p>Василь Симоненко. «Подорож у країну Навпаки». Зміст казки. Поєднання реального і фантастичного у творі. Поведінка хлопців та формування власної життєвої позиції. Роль гіперболи у творі. Актуальність проблеми самовиховання. Теорія літератури. Поглиблення поняття про віршовану казку.</p>	<p>Вміти прокоментувати проблему відповідності життя і поведінки героїв загальнолюдським цінностям, переоцінки ними своєї поведінки.</p>
2	<p>ПІДСУМОК. Рольова гра: презентація улюбленого персонажа-казки Презентація власних збірок казок.</p>	<p>Назвати твори, що вивчалися, їх головних героїв. Виділити серед них ті, що найбільше запам'яталися. Аргументувати свій вибір.</p>

Список літератури

1. Бандура О., Бандура Г. Теорія літератури в тезах, дефініціях, таблицях: навчальний довідник. – К.:Шк.світ, 2008. – 128 с. – («Бібліотека «Шкільного світу»).
2. Березовський І.Українські народні казки про тварин // Казки про тварин. — К.: Наук. думка, 1979. — С.9—44.
3. Бріцина О. Світ мрій і сподівань // Соціально-побутова казка. — К.: Дніпро, 1987. — С.5—16.
4. Бріцина О. Традиційні персонажі української народної казки / Олександра Бріцина // Народна творчість та етнографія. – К., 1983. – Вип. 1. – С. 28–36.
5. Вертій О. Народні джерела національної самобутності української літератури 70–90-х років ХІХ століття / О. Вертій. – Суми : Собор, 2004. – 486 с.
6. Гнатюк В. Деякі уваги над байкою // Гнатюк В.М. Вибрані статті про народну творчість. — К.: Наук. думка, 1966. — С.173—197.
7. Гнатюк В. Передмова до збірки “Народні казки” (Львів, 1913) // Гнатюк В.М. Вибрані статті про народну творчість. — К.: Наук. думка, 1966. — С.198—203.
8. Грушевський М. Історія української літератури: в 6 т., 9 кн. — Т.1. — К.: Либідь, 1993. — С.392.
9. Демедюк М. Національна специфіка традиційної формульності українських народних казок / Марина Демедюк // Мандрівець : всеукраїнський науковий журнал. – Тернопіль, 2010. – № 2 (86). – С. 58–64.
10. Дунаєвська Л.Ф. Українська народна казка. — К.: Вища школа, 1987. — 127 с.
11. З живого джерела. Українські народні казки в записах, переказах та публікаціях українських письменників / Упоряд., літер. обробка, вступ. стаття та приміт. Л.Дунаєвської. — К., 1990. — 512 с.
12. Казки Буковини / Упоряд. М.Г.Івасюка та В.С.Бесараба. — Ужгород: Карпати, 1973. — 210 с.
13. Казки про тварин. — К.: Наук. думка, 1979. — 574 с.
14. Калинова сопілка. Антологія української народної прозової творчості. — К., 1998. — С.34—246.
15. Колесса Ф. Українська усна словесність. — Едмонтон, 1983. — С.114—136.
16. Противенська О., Мещерякова М Теміз Я. Українська література у таблицях і схемах. – Х.: Видавнича група «Академія», 2000. – 100 с.
17. Соціально-побутова казка. / Упоряд.,передм., приміт.О. Бріциної. — К.: Дніпро, 1987. — 382 с.
18. Таємниця скляної гори (Закарпатські народні казки, зібрані М.Фінціцьким). — Ужгород, 1974. — 190 с.
19. Українська байка / Упоряд. і вступ. стаття Деркача Б.А., Косяченка В.Т. — К.: Дніпро, 1983. — 463 с.
20. Українські казки. — К.: Т-во “Знання” України, 1992. — 96 с.

21. Українські літературні казкиб для мол. та серед.шк.віку. / Упор.В.Полковенко. – К.:Молодь, 1992. – 296 с.
22. Українські народні казки / Упор. В.Г.Бойко. — К., 1977. — 431 с.
23. Франко І. Національний колорит у казках Бодянського // Франко І. Твори: У 50-ти т. — Т.34. — К.: Наук. думка, 1981. — С.449—454.
24. Чарівні казки: Збірник: для мол. та серед. шк. віку / Упоряд.Л.Дунаєвська. — К.: Веселка, 1992. — 191 с.

**факультативного курсу для 5 класу
«Казка як епічний жанр»**

№ з/п	Тема заняття	К-сть год	Дата провед.
1.	Вступ. Загальний аналіз художньої прози: класифікація епічних творів. Особливості усної народної творчості. Зв'язки літератури і фольклору. Фольклорний епос (казки, перекази, легенди, народні байки, анекдоти, усмішки). Казка як жанр літературної творчості. Автори казок. Значення казок для становлення та розвитку багатьох жанрів художньої літератури.	1	
	Народні казки (17 год)		
2.	Народна казка. Погляди на проблему виникнення українського народного казкового епосу. Його зв'язок з народною міфологією. Жанрове та сюжетно-тематичне розмаїття народних казок, їх загальна характеристика. Будова казки. Побутові реалії. Виклад художнього матеріалу. Формули звертання, простору і часу. Основні художні засоби. Найвідоміші збірки казок. Головні українські казкові мотиви, персонажі. Класифікація народного казкового епосу. Основні жанрово-тематичні групи казок, їх особливості.	1	
3.	Практичне заняття. Визначення жанру казок.	1	
4.	Казки про тварин , їх особливості. Багатство художньої форми й стилю. Мотиви основних груп казок про тварин, напруженість сюжету. Дійові особи, типологія образів. Роль алегорії в казках цього виду. Розмежування жанрів казки про тварин та байки. Кумулятивні казки. Типи кумуляції.	1	
5.	Казка «Звірі під пануванням Лева».	1	
6.	Казка «Про чарівну пташку».	1	
7.	Практичне заняття. Складання казок про тварин.	1	
8.	Художньо-образна та композиційна будова чарівних казок . Типові мотиви. Вплив історичного розвитку суспільства на трансформацію жанру казки.	1	
9.	Казка «Названий батько».	1	
10.	Казка «Кирило Кожум'яка».	1	
11.	Практичне заняття. Складання чарівних казок.	1	
12.	Соціально-побутові казки , їх особливості. Сатирична спрямованість казок. Образи-персонажі.	1	

	<p>Типізація героїв. Роль дії для розкриття рис характеру персонажів. Тематика соціально-побутових казок. Побудова сюжетів на обігруванні типових рис негативних персонажів в комічній, фактично фантастичній ситуації.</p> <p>Казка «Кривенька качечка».</p>		
13.	Казки «Не завше по правді і в суді судять», «Як навчено ліниву невістку робити».	1	
14.	Казки «Дванадцять дівок», «Хитрий хлопець».	1	
15.	Практичне заняття. Складання соціально-побутових казок.	1	
16.	<p>Анекдотична казка. Небилиця. Їх зв'язок з соціально-побутовими казками. Художні засоби та прийоми комізму.</p> <p>Своєрідність жанру народної притчі. Зв'язок з писемною (зокрема Біблійною) традицією.</p> <p>Зв'язок українського народного казкового епосу з іншими жанрами усної словесності. Історія збирання та дослідження народних казок.</p>	1	
17-18.	<p>Специфіка читання казок. Відмінність між усним мовленням і виразним читанням. Засоби виразного читання: логічний наголос, пауза, інтонація, темп читання, мовленнєвий такт. Основні особливості виразного читання казок.</p> <p>Практичне заняття. Виразне читання народних казок.</p>	2	
Літературні казки (15 год)			
19.	<p>Зв'язок народної казки з літературною: спільні та відмінні риси. Тематика літературних казок. Поетика жанру.</p> <p>А.Шиян. «Котигорошко». Коротка розповідь про письменника. Особливості побудови п'єси-казки.</p> <p>Теорія літератури. Поглиблення поняття про п'єсу.</p>	1	
20.	Робота над змістом казки. Характеристика образу Котигорошка: зовнішність, вдача, героїчні вчинки, ставлення до рідних та друзів.	1	
21.	Практичне заняття. Читання п'єси за ролями.	1	
22.	Валерій Шевчук. «Панна квітів». Короткі відомості про письменника. Зміст казки, її тема та висока ідейність.	1	
23.	Фантастичне й реальне в казці. Добро творить добра людина – основна думка казки. Портрет Зеленоочки, її духовний світ у зв'язку зі світом природи. Майстерність у відтворенні настрою і почуттів героїні.	1	

	Проблема існування зла на землі (образ Кріноса). Роль пейзажів у розгортанні сюжету. Мова казки.		
24-25.	Микола Вінграновський. «Гусенятко». Коротко про письменника. Сюжет казки. Гуска і гусак — люблячі батьки. Дружна родина.	2	
26.	Юрій Збанацький. «Казка про братика та сестричку». Коротка розповідь про письменника. Зміст казки.	1	
27.	Картини пташиного життя. Морально-етичні проблеми казки. Характеристика образів Юлі та Ілька. Роль самовихованні у формуванні особистості.	1	
28.	Михайло Слабошпицький. «Дерево на тротуарі». Короткі відомості про письменника. Зміст казки, її висока ідейність.	1	
29.	Повчальний образ хлопчика. Казкова історія і сучасне життя.	1	
30.	Практичне заняття. Власна версія продовження твору М.Слабошпицького «Дерево на тротуарі».	1	
31.	Казки В.Сухомлинського. Цікаві фрагменти з життя письменника. Тематика казок. Казки про природу. «Щоб метелик не поколовся», «Фіалка і бджілка».	1	
32.	Казки «Хризантема і Цибулина», «Яблуко в осінньому саду», «Найгарніша мама», їх високоморальний зміст.	1	
33.	Василь Симоненко. «Подорож у країну Навпаки». Зміст казки. Поєднання реального і фантастичного у творі. Поведінка хлопців та формування власної життєвої позиції. Роль гіперболи у творі. Актуальність проблеми самовиховання. Теорія літератури. Поглиблення поняття про віршовану казку.	1	
34-35.	Уроки-підсумок. Рольова гра: презентація улюбленого персонажа-казки. Презентація власних збірок казок.	2	

